
Archiwum Jana Kucharzewskiego.

Dziś do Archiwum Akt Nowych zostało przekazane archiwum pierwszego premiera Królestwa Polskiego - Jana Kucharzewskiego, pracownika Rady Departamentu Spraw Politycznych Tymczasowej Rady Stanu, a następnie Rady Regencyjnej, doradcy przy Radzie Ministrów i MSZ w okresie dwudziestolecia międzywojennego, badacza dziejów Rosji i Polski w XIX i XX wieku. [Wystawa on-line](#).

Na wspomniane archiwalia składają się materiały biograficzne Jana Kucharzewskiego (życiorysy, nominacje, korespondencja). Znaczną część zbioru stanowią dokumenty Tymczasowej Rady Stanu i Prezydium Rady Ministrów dotyczące bieżących problemów, m.in. ustroju wewnętrznego Polski oraz spraw polityki zagranicznej (m.in. o niemieckich urzędnikach państwowych, ruchu socjalistycznym w Królestwie Serbów, Chorwatów i Słoweńców, II Międzynarodówce i ruchu robotniczym w Europie). Uwagę zwracają również dokumenty i analizy związane z reformą rolą w Polsce – m.in. Ustawa z dnia 15 lipca 1920 roku, kwestia robotników rolnych i polityki socjalnej państwa wobec nich. Znajdziemy tu źródła do poznania wewnętrznej polityki polskiej i dyplomacji, dotyczące sprawy żydowskiej (m.in. wykazy osób w organach władz bolszewickich, współdziałanie Żydów z Litwinami, Żydów w Wojsku Polskim, szkolnictwo żydowskie w Polsce), „sprawy wileńskiej” (zatargu z Litwą), sytuacji Polaków na Litwie i na Rusi, jak również materiały związane z Górnym Śląskiem, dotyczące m.in. spraw własnościowych, prasy i kapitału, przemysłu, zbrojeń niemieckich, relacji polsko-niemieckich, plebiscytu.

Niezwykle cenna jest część zbioru dotycząca pertraktacji pokojowych Rządu Polskiego i spraw wojennych, m.in. wytyczne rządu polskiego w sprawie pertraktacji pokojowych w Rydze (1920-1921) oraz intryg niemiecko-bolszewickich w czasie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku (m.in. protokoły, zeznania, meldunki, instrukcje, korespondencja).

Jan Kucharzewski (1876-1952) – historyk, prawnik, polityk. Ukończył prawo na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1917-1918 pracownik Rady Departamentu Spraw Politycznych Tymczasowej Rady Stanu, następnie Rady Regencyjnej. Prezydent (premier) Rady Ministrów (1917-1918). W okresie międzywojennym doradca przy Radzie Ministrów i MSZ. Badacz dziejów Rosji i Polski w XIX i XX wieku. Autor szeregu książek, w tym dzieła „Od białego caratu do czerwonego” (t. 1-7, Warszawa 1923-1935).